

fra Fabijan Paponja

PROFESOR NA ŠIROKOM BRIJEGU

Dolaskom na ovaj svijet neki ljudi ostavili su iza sebe materijalne, usmene ili pisane tragove, a neke je prošlost progutala i istrгла iz sjećanja ljudi. Naš brat Fabijan Paponja iza sebe ostavio je sve tri vrste tragova svoga postojanja, no mi želimo prikazati onaj najvažniji trag, a to je trag u vječnosti, u zajedništvu s našim Stvoriteljem.

Svoje tragove fra Fabijan Paponja, budući svjedok vjere, započeo je ostavljati danom svoga rođenja 26. studenoga 1897. u selu Lipnu. Kao dječak radio je što i ostala djeca, čuvao stada, pomagao obitelji, igrao se sa svojim prijateljima te u toj igri i radu istraživao svijet i prirodu oko sebe. Fra Fabijan je bio profesor povijesti i zemljopisa, a ljubav prema tim znanostima vjerojatno se razvijala obilazeći prostore ljubuškoga kraja. Kao dijete zasigurno je slušao usmene priče o kuli i hercegu Stjepanu Kosači, koji je istu dao podići. Zdrava dječaka radoznalost možda ga je odvela na brdo Buturovicu, gdje je zub vremena nagrizaо tu staru kulu, koja je potjecala iz vremena i stoljeća kada su zaljubljenici u Boga i sveto siromaštvo došli u ove krajeve, ne znajući ili pak sanjajući kako će i sam jednog dana obući smeđi habit, opasati se pasićem s tri čvora i na glavu navući kapuč, te se pridružiti sinovima svetoga Franje, koji su bili jedini kontinuitet i veza s tim srednjovjekovnim dobom.

S toga brda pogled mu je sezao nadaleko, a mogao je vidjeti i župu Čerin, u kojoj je kršten dva dana po rođenju, dobivši ime Jakov. Mogao je gledati na Široki Brijeg, kamo odlazi 1910. god. stupajući u sjemenište i pohađajući glasovitu širokobriješku gimnaziju, u kojoj je i sam naučavao. Diveći se svemu stvorenomu pogled mu je zastajao i na Humac gdje 7. lipnja 1915. u strahotama Prvoga svjetskoga rata oblači redovničko odijelo započevši tako godinu novicijata koju je okrunio godinu dana kasnije, položivši na istome mjestu privremene zavjete. Uzevši novo redovničko ime fra Fabijan, postao je novi čovjek, po uzoru na biblijske likove, kojima je Bog, promijenivši imena, promijenio i tijek života. Osim širokobriješkoga, bročanskoga i ljubuškoga kraja, fra Fabijan je mogao gledati i prema Mostaru, gdje je 5. srpnja 1919. položio svećane zavjete, položivši svoje ruke u ruke provincijala fra Didaka Buntića, kojega je osobito cijenio što nam svjedoči njegovo pismo iz 8. rujna 1922.: „jer sigurno ne bih bio redovnik, a pogotovo svećenik da njega (fra Didaka) nije bilo“. U Mostaru je fra Fabijan nakon

Skup frataru na Širokom Brijegu 1930. godine, fra Fabijan Paponja stoji u prvom redu treći slijeva

svećanih zavjeta upisao Franjevačku bogosloviju, a studij je nakon godinu dana nastavio u inozemstvu. Prvo je završio teologiju u Innsbrucku, a studij povijesti i zemljopisa u Ljubljani. Doktorat iz povijesti i zemljopisa postigao je u Zagrebu, a u komisiji mu je bio glasoviti hrvatski povjesničar Ferdo Šišić.

Osim što je studirao izvan domovine, fra Fabijan je i daljnju svećeničku formaciju završio u inozemstvu. Đakon je postao 25. srpnja 1922. u Innsbrucku, a za svećenika je zaređen u Salzburgu 3. rujna 1922. Oni koji su ga poznavali posvjedočili su da se ne može kazati je li više bio učen ili pobožan, što nam svjedoči da je pronašao ravnotežu između vjere i razuma, a radost koja ga je obuzela nakon što je proslavio svoju mladu misu na Malu Gospu 8. rujna 1922. u Roveretu u Italiji, da se iščitati iz njegova pisma u kojem piše: „Došao je najljepši dan moga života, kruna cijeloga študija. Stupio sam prvi put oltaru Božjem, Bogu koji razveseljuje moju mladost.”

Kako je Bog razveseljavao njegovu mladost, tako je on uzvraćao onima oko sebe. Oni koji su ga poznavali opisivali su ga kao svetoga svećenika, punog ljudskih osjećaja i lijepoga vladanja. U sjećanjima im je ostao kao plemenita duša, izvanredan, pristupačan i pravedan. Znao je biti blizak čovjeku i lijepo ga savjetovati. Iako su bila ratna vremena, uvijek je svojim ministrantima koji su služili kod svete mise, znao ostaviti neki dar, jabuku, kolač i sl. Primjerom svoga života i svojim znanjem odgajao je svoje đake, a neki su ga doživljavali kao oca.

A da je bio više od oca, dokazuju nam i službe koje je odgovorno i s ljubavlju vršio, a osim što je bio profesor, bio je i župnik i gvardijan na Širokom Brijegu, provincijski vijećnik i nadstojnik konvikta, ekonom Provincije i direktor Hrvatske seljačke kase na Širokom Brijegu. Preživjevši ratno ludilo Prvoga svjetskog rata i sve ono što s ratom dolazi (glad, bolesti), nije uspio preživjeti još veće ludilo u koje se svijet ponovno uvukao, ne naučivši ništa iz prošlosti, čije su rane još bile svježije.

On se zajedno sa sedmoricom braće, sjemeništarcima i pukom povukao u hidrocentralu kako bi se sklonio od opasnosti koja je vrebala u borbama za Široki Brijeg. Nakon povratka u samostan, partizani su ih uhitili i odveli put Splita. Bilo je to 8. veljače 1945. godine. Njega i još dvojicu braće komunisti su odveli prema Sinju, gdje su ih najvjerojatnije ubacili u jamu Golubinku kraj Mratova. Pastirice koje su čuvale stada i gledale kako partizani odvođe fratre, pokupile su dijelove habita, krunica i papiriće s njihovim imenima, koje su oni odbacivali putem. Na jednom papiriću pisalo je fra Fabijan Paponja, a danas to ime stoji zapisano u knjizi života. Poput mnogih povijesnih osoba koje je volio proučavati i o njima poučavati svoje đake, i sam je ostavio trag – onaj neizbrisivi trag sluga Božjega koji je pronašao svoj mir.

Trojedini Bože, izvore svake mudrosti, udijeli nam darove Duha Svetoga. Čuvaj sve one koji rade u prosvjeti, nadahnjuj ih i potiči da svojim primjerom i radom odgajaju Tvoju djecu te ih usmjere k Tebi, jer Ti si Put, Istina i Život. Umnoži nam ljubav i usavrši razum, kako bismo Te mogli prepoznati u svakom čovjeku i vršiti Tvoju volju i Tvoje zapovijedi ljubavi. Amen.

fra Andrija Šego

*fra Fabijan
Paponja kao
razrednik 1939.
godine*

SLUGA BOŽJI FRA ANDRIJA TOPIĆ I 49 BRAĆE

SVJEDOCI VJERE

Zagreb, 2026.